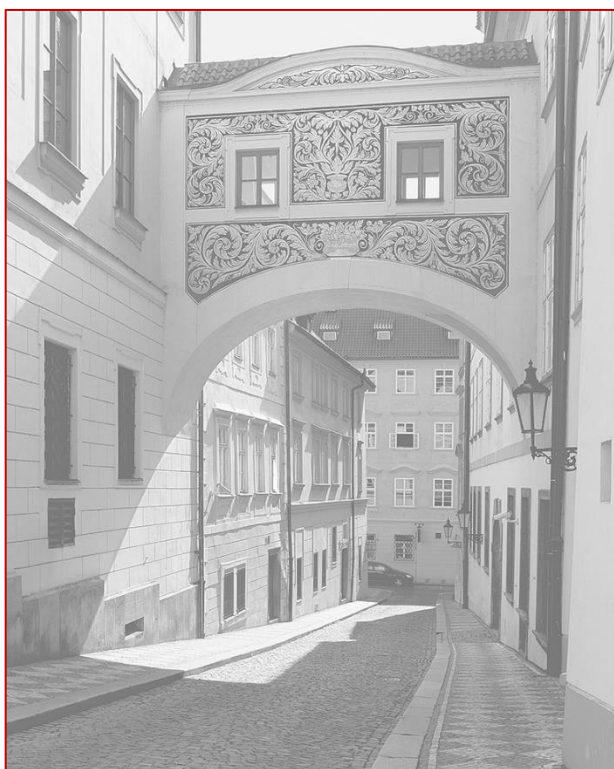

PŘEHLED SZBP EU

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP č. 07/2019

Červenec 2019

autor: Klára Urbanová, Martin Kuta

Obsah:

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	4
Zasedání Rady EU pro zahraniční věci	4
Popis problematiky	4
Cílená opatření vůči Turecku v souvislosti s vrtnými aktivitami ve východním Středomoří .	4
Írán.....	5
Závěry Rady k Iráku	6
Středoafriická republika	6
Potvrzení sankcí EU vůči Severní Koreji	7
Vojenská mobilita: schválení aktualizovaných požadavků	7
Summit EU – Ukrajina	8
Parlamentní volby na Ukrajině	9
Popis problematiky	9
Volební systém.....	10
Výsledky voleb.....	10
Hodnocení průběhu voleb	10

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Urbanová, K., Kuta, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP č. 07/2019	První vydání edice: leden 2005
Datum: červenec 2019	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: ESVČ/EEAS; SZBP; SBOP; závěry; Rada; EUGS; obrana; bezpečnost; sankce, Turecko, Ukrajina; parlamentní volby, Írán; Irák; KLDL	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

OBSAH

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	4
Zasedání Rady EU pro zahraniční věci	4
Popis problematiky	4
Cílená opatření vůči Turecku v souvislosti s vrtnými aktivitami ve východním Středomoří.....	4
Írán	5
Závěry Rady k Iráku.....	6
Středoafriická republika	6
Potvrzení sankcí EU vůči Severní Koreji	7
Vojenská mobilita: schválení aktualizovaných požadavků	7
Summit EU – Ukrajina	8
Parlamentní volby na Ukrajině	9
Popis problematiky	9
Volební systém	10
Výsledky voleb	10
Hodnocení průběhu voleb	10

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Zasedání Rady EU pro zahraniční věci

Popis problematiky

Dne 15. července 2019 zasedla v Bruselu Rada EU pro zahraniční věci (FAC). Na programu jednání byla mimo jiné diskuze o aktuálním vývoji vztahů s Íránem, o situaci v Iráku a Středoafričské republice a otázka vnějších aspektů migrace. Rada také přijala závěry o nelegálních vrtných aktivitách Turecka ve východním Středomoří a závěry o prioritách EU v rámci OSN a 74. zasedání Valného shromáždění OSN. Ministři také přijali rozhodnutí o autonomních sankcích EU vůči KLDR a schválili aktualizované požadavky na posílení vojenské mobility.¹

Cílená opatření vůči Turecku v souvislosti s vrtnými aktivitami ve východním Středomoří

V květnu 2019 začalo Turecko s námořní těžbou zemního plynu v kyperských teritoriálních vodách, v oblasti na západ od Kypru. Aktivity Turecka odsoudili na zasedání Evropské rady dne 20. června 2019 šéfové států a vlád členských států EU. V rámci přijatých závěrů² vyjádřili znepokojení nad protiprávními vrtnými činnostmi a odsoudili skutečnost, že Turecko doposud nereagovalo na opětovné výzvy EU k ukončení těchto činností. Zároveň Evropská rada vyzvala Turecko, aby respektovalo svrchovaná práva Kypru a od jakýchkoli takových činností upustilo. Evropská rada také zopakovala výzvu Komisi a Evropské službě pro vnější činnost (ESVČ), aby neprodleně předložily možná vhodná opatření vůči Turecku, včetně cílených. V červenci 2019 Turecko v aktivitách pokračovalo a naopak je ještě zintenzivnilo, když do oblasti severovýchodně od Kypru poslalo dne 8. července druhou těžařskou loď, která započala svou aktivitu přímo v exkluzivní ekonomické zóně Kyperské republiky. Vysoká představitelka EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku vydala v reakci prohlášení, ve kterém potvrdila, že Komise a ESVČ se chystají Radě předložit možnosti vhodných opatření a zdůraznila, že Evropská unie bude s Kyprem reagovat přiměřeně a v plné solidaritě.³

Na červencovém zasedání FAC ministři přijali závěry, jejich součástí jsou i konkrétní opatření vůči Turecku. S ohledem na pokračující a nové nezákonné vrtné činnosti Turecka se Rada rozhodla, že:

- **pozastaví jednání o komplexní dohodě o letecké dopravě s Tureckem;**
- v současné době **nebude pořádat zasedání Rady přidružení a další zasedání dialogů na vysoké úrovni mezi EU a Tureckem;**

¹ Kompletní výstupy z rady: Outcome Of The Council Meeting 3709th Council meeting Foreign Affairs. Consilium.europa.eu [online], 15 July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40365/st11260-en19.pdf>.

² Zasedání Evropské rady (20. června 2019) – závěry. Consilium.europa.eu [online], 20/06/2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/39940/20-21-euco-final-conclusions-cs.pdf>.

³ Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on Turkey's new drilling operation northeast of Cyprus. Eeas.europa.eu [online], 08/07/2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/65141/statement-high-representativevice-president-federica-mogherini-turkeys-new-drilling-operation_en.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- potvrzuje návrh Komise na **snížení předvstupní pomoci Turecku na rok 2020** a **vyzývá Evropskou investiční banku, aby přezkoumala své úvěrové činnosti v Turecku**, zejména s ohledem na poskytování státem zajištěných úvěrů.

Rada rovněž uvítala pozvání kyperské vlády na jednání s Tureckem a zopakovala, že vymezení výlučných ekonomických zón a kontinentálního šelfu by mělo být řešeno prostřednictvím dialogu a jednání v dobré víře v plném souladu s mezinárodním právem a v souladu se zásadou dobrých sousedských vztahů. Rada také připomněla, že je nadále plně odhodlána podporovat úsilí vedené OSN zaměřené na spolupráci se zúčastněnými stranami s cílem vytvořit podmínky, které povedou k obnovení jednání o komplexním řešení kyperského problému.⁴

Turecko své těžební aktivity odůvodňuje hájením nároku tureckých Kypřanů na podíl na zásobách zemního plynu a trvá na dosažení dohody o těžbě mezi oběma částmi rozděleného ostrova, tj. Kyperskou republikou, která je členem EU a Severokyperskou republikou, tvořenou obyvatelstvem tureckého původu, která byla jednostranně vyhlášena roku 1983 po vojenské intervenci Turecka na Kypr. Severokyperská republika nebyla uznaná ze strany EU ani mezinárodně, a jediným státem, který ji v současnosti uznává, je Turecko. Turecko naopak neuznává Kyperskou republiku. Turecké ministerstvo zahraničí reagovalo na závěry FAC prohlášením, že přijatá opatření v žádném případě nezmění turecké odhodlání pokračovat v těžbě. Turecko zdůraznilo, že těžební aktivity mají dvojí rozměr. Jedním je ochrana práv Turecka na jeho kontinentálním šelfu a druhým je ochrana stejných práv tureckých Kypřanů na přírodní zdroje ostrova. Turecko také sdělilo, že své aktivity v těžbě zemního plynu nadále posílí.⁵

Vzhledem k tomu, že Turecko, člen NATO, je pro EU důležitým spojencem v boji proti nelegální migraci a terorismu, však nelze očekávat, že by EU přijatá opatření vůči Turecku významným způsobem zpřísnila či rozšířila.

Írán

Ministři zahraničí a vysoká představitelka diskutovali o Íránu, především s ohledem na nedávné oznámení Íránu, že překročil povolený limit pro zásoby obohaceného uranu, stanovený společným komplexním akčním plánem (Joint Comprehensive Plan of Action - JCPOA). Skutečnost, že Írán překročil povolený limit 300 kg obohaceného uranu, potvrdila dne 1. července 2019 i Mezinárodní agentura pro atomovou energii.⁶ Tyto kroky navazují na květnové prohlášení Íránu, že omezí provádění některých aspektů JCPOA v souvislosti s odstoupením USA od společného komplexního akčního plánu v květnu 2018 a opětovným zavedením sankcí vůči Íránu ze strany USA. Situace v oblasti se nadále zhoršila po napadení norské a japonské obchodní lodě dne 13. června 2019 v oblasti Ománského zálivu, ze kterého USA obvinily Írán. Ministři se shodli, že je nutné snížit riziko chybného odhadu situace, který by mohl vést k eskalaci vojenských střetů a zopakovali politování nad rozhodnutím USA opětovně uvalit na Írán sankce, stejně jako důrazně vyzvali Írán

⁴ Vrtané činnosti, které provádí Turecko ve východním Středomoří: Rada přijala závěry. Eeas.europa.eu [online], 15/07/2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/07/15/turkish-drilling-activities-in-the-eastern-mediterranean-council-adopts-conclusions/>.

⁵ Press Release Regarding the Conclusions Adopted by the EU Foreign Affairs Council. Mfa.gov.tr [online], 16 July 2019 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://www.mfa.gov.tr/no_206_-ab-disiliskiler-konseyi-nin-aldigi-kararlar-hk.en.mfa.

⁶ Verification and monitoring in the Islamic Republic of Iran in light of United Nations Security Council resolution 2231 (2015). IAEA.org [online], 1. July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.iaea.org/sites/default/files/19/07/govinf2019-8.pdf>.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

k přehodnocení svých kroků. Zároveň potvrdili, že závazky EU týkající se jaderného programu závisí na plném dodržování závazků ze strany Iránu a že otázky dodržování je třeba řešit v rámci JCPOA.⁷

Závěry Rady k Iráku

Vztahy EU s Irákem se zaměřují na provádění dohody o partnerství a spolupráci EU–Irák, včetně posílené politické spolupráce, a na pokračující provádění strategie EU pro Irák z ledna roku 2018⁸. Unijní orgány již poskytly Iráku od roku 2014 v rámci tohoto partnerství finanční podporu ve výši více než 1,2 miliardy eur.⁹

Rada debatovala o aktuální situaci v Iráku a o možnostech další podpory ze strany EU. Na závěr diskuze přijala Rada závěry, ve kterých opětovně vyjádřila podporu jednotě, svrchovanosti a územní celistvosti Iráku a zdůraznila význam plně iráckého vlastnictví vnitřních politických a reformních procesů. Rada také přivítala nedávné jmenování ministrů federální vlády Iráku na základě výsledků federálních voleb, které se konaly v květnu 2018 a vzala na vědomí výsledek prezidentských voleb a vytvoření regionální vlády v Kurdistánu po konání regionálních voleb v září 2018. V této souvislosti uvítala zlepšení vztahů mezi federální vládou Iráku a regionální vládou Kurdistánu a vyzvala obě strany k udržování dialogu založeného na ústavě.

Rada opět potvrdila, že EU je připravena podpořit iráckou vládu při provádění jejího programu politických, sociálních, hospodářských a bezpečnostních reforem se zvláštním zaměřením na:

- Posílení demokratické a inkluzivní správy věcí veřejných, boj proti korupci, budování institucionálních kapacit, zlepšení poskytování veřejných a základních služeb, zejména dodávek vody a elektřiny;
- Zlepšování podnikatelského prostředí a vytváření základu pro udržitelnější, diverzifikovanější a ekologičtější irácké hospodářství;
- Pro budoucí stabilitu Iráku zásadní reformu civilního bezpečnostního sektoru, podporu právního státu a zajištění účinné kontroly iráckého státu nad všemi ozbrojenými skupinami a plné dodržování lidských práv.¹⁰

Středoafriická republika

Středoafriická republika se potýká s civilním konfliktem již od roku 2012. Boje mezi zástupci křesťanské většiny, nazývaných anti-balaka, a menšinovou koalici převážně muslimských povstalců Séléka způsobili, že dva ze tří civilistů jsou v současnosti závislí na humanitární pomoci. V roce 2013 se ozbrojené skupiny zmocnily hlavního města, a prezident François Bozizé byl nucen uprchnout. Po krátkém období omezeného násilí v roce 2015 a volbách, které se konaly v roce 2016, se na konci roku 2016 boje opět zintenzivnily. Mírové rozhovory, tzv. Africká iniciativa pro mír a smíření ve Středoafriické republice, započaly dne 24. ledna 2019 v súdánském hlavním městě Chartúmu pod záštitou Africké unie (AU) a s podporou OSN. Po deseti dnech jednání bylo

⁷ Outcome Of The Council Meeting 3709th Council meeting Foreign Affairs. Consilium.europa.eu [online], 15 July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40365/st11260-en19.pdf>.

⁸ Více ke strategii EU pro Irák viz Přehled SZBP EU 1/2018, s. 6–7. ISSN ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

⁹ Irák: Rada přijala závěry. Consilium.europa.eu [online], 15/07/2019 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/07/15/iraq-council-adopts-conclusions/>.

¹⁰ Outcome Of The Council Meeting 3709th Council meeting Foreign Affairs. Consilium.europa.eu [online], 15 July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40365/st11260-en19.pdf>.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

dosaženo mírové dohody, která byla formálně podepsaná dne 6. února 2016 v hlavním městě Středoafričské republiky Bangui.¹¹

V souvislosti s tímto pozitivním vývojem v zemi se Rada zabývala především tím, jak by EU mohla zintenzivnit podporu dalšího uplatňování mírové dohody. Ministři se dohodli, že EU začne připravovat plány pro možné civilní mise SBOP na podporu civilních bezpečnostních sil ve Středoafričské republice. Tato mise by doplnila vojenskou výcvikovou misi EUTM RCA, která poskytuje výcvik a poradenství středoafričským ozbrojeným silám (FACA) a rovněž zahrnuje pilíř civilně-vojenské interoperability.¹²

Potvrzení sankcí EU vůči Severní Koreji

Rada přezkoumala autonomní seznam EU s 57 osobami a 9 subjekty, na které se v současnosti vztahují omezující opatření v rámci režimu sankcí vůči Korejské lidově demokratické republice (KLDŘ). Rada potvrdila sankce, které jsou v současnosti uplatňovány vůči osobám a subjektům zařazeným na tento seznam a které spočívají v zákazu cestování a zmrazení majetku. Sankce EU vůči KLDŘ jsou nejpřísnějšími sankcemi uplatňovanými vůči kterékoli zemi. Byly přijaty v reakci na činnosti, které KLDŘ vyvíjí v oblasti jaderných zbraní a balistických raket a které jsou v rozporu s rezolucemi Rady bezpečnosti OSN. Autonomní seznam sankcí EU doplňuje a posiluje sankce uvalené na KLDŘ ze strany OSN. Na seznamu OSN je v současnosti zařazeno na 80 osob a 75 subjektů.¹³

Vojenská mobilita: schválení aktualizovaných požadavků

Posílení vojenské mobility bylo v minulosti identifikováno jako jedna z klíčových iniciativ na zlepšení společné akceschopnosti členských unijních států a Severoatlantické aliance (NATO). Impulsem pro to byla nedostatečná schopnost vojenských jednotek členských států přesouvat se napříč Evropou v případě nutnosti zajištění kolektivní obrany.

Vlastní iniciativa na zlepšení vojenské mobility byla spuštěna v listopadu 2017. V loňském roce byl představen akční plán, který veškerou reformní činnost rozdělil do několika fází a kroků, v nichž lze specificky stanovit konkrétní naplňování.

Jednání v institucích EU

Dne 15. července proběhlo zasedání Rady pro zahraniční věci, na němž byla diskutována témata související s obranou.¹⁴ Ministři schválili aktualizaci vojenských požadavků na posílení vojenské mobility na základě předložené zprávy o pokroku z června letošního roku.¹⁵

Zpráva je rozdělena do několika částí, v nichž je sledován pokrok:

- Definice vojenských požadavků byla primární zodpovědností vojenského štábu EU (EU Military Staff) v úzké spolupráci s dalšími aktéry. Již od počátku se jednalo o činnost, která měla překročit

¹¹ Central African Republic: UN chief hails signing of new peace agreement. Un.org [online], 06/02/2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://news.un.org/en/story/2019/02/1032091>.

¹² Outcome Of The Council Meeting 3709th Council meeting Foreign Affairs. Consilium.europa.eu [online], 15 July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40365/st11260-en19.pdf>.

¹³ Severní Korea: EU obnovila své autonomní sankce vůči osobám a subjektům. Eas.europa.eu [online], 15/07/2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2019/07/15/north-korea-eu-renews-its-autonomous-sanctions-on-individuals-and-entities/>.

¹⁴ Outcome Of The Council Meeting 3709th Council meeting Foreign Affairs. Consilium.europa.eu [online], 15 July 2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40365/st11260-en19.pdf>.

¹⁵ Joint Report To The European Parliament And The Council on the implementation of the Action Plan on Military Mobility. Ec.europa.eu [online], 03/06/2019 [cit. 2019-08-09]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/join20190011.pdf>

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

pouze obranný sektor a měli se na ní podílet i další aktéři. Vojenské požadavky definoval vojenský štáb v průběhu roku 2018 a v listopadu byla předložena konsolidovaná verze. Schválení vojenských požadavků umožnilo zahájit práce na analýze nedostatků mezi vojenskými a civilními požadavky na infrastrukturu. V květnu letošního roku byl vojenský štáb a ESVČ vyzvány, aby připravily aktualizovanou verzi požadavků a geografických dat použitelnosti civilní infrastruktury pro vojenské účely (v návaznosti na analýzu nedostatků).

- Dopravní infrastruktura by měla splňovat požadavky jak vojenské, tak i civilní. Z toho důvodu Komise navrhuje, aby v období 2021–2027 bylo 6,5 miliardy EUR vynaloženo na infrastrukturní projekty dvojího použití pro civilní a vojenské účely. Analýza nedostatků infrastruktury nesplňující vojenské požadavky by měla brát v potaz geografické rozmístění vojenských jednotek a jejich propojení a napojení na infrastrukturní síť. Analýza ukázala, že 94 % infrastrukturní sítě TEN-T se překrývá s infrastrukturou identifikovanou jako relevantní pro vojenské účely. V letošním dubnu byly zahájeny konzultace o infrastrukturních požadavcích dvojího použití. V roce 2020 následně proběhne příprava projektů, u nichž členské státy identifikovaly, že civilní infrastruktura nesplňuje požadavky dvojího použití. Mezi infrastrukturní projekty se také řadí příprava a spuštění informačního systému o síti TEN-T pro potřeby vojenských přeprav.
- Probíhá činnost zaměřená na zmapování národní legislativy o přepravě nebezpečného zboží. Komise dále zahájila práce na možnostech zjednodušení přepravy nebezpečného zboží přeshraničně.
- Evropská obranná agentura zahájila práce na možnostech optimalizace povolovacích procedur přeshraničního pohybu pro potřeby vojenské mobility. Tato činnost by měla přinést zjednodušení povolování letecké přepravy pro vojenské účely (jednotný formulář a jednotný portál již existuje; očekávají se další aktivity, které by měly prohloubit spolupráci a zjednodušit tyto povolovací režimy).

Summit EU – Ukrajina

Dne 9. července se v Kyjevě uskutečnil již 21. summit mezi vrcholnými představiteli EU a Ukrajinou. Ukrajinu na summitu zastupoval prezident Volodymyr Zelenskij, EU zastupoval předseda Evropské rady Donald Tusk společně s předsedou Evropské komise Jeanem-Claudem Junckerem. Hlavním tématem summitu bylo jednání o provádění dohody o přidružení a o dalším postupu v rámci vztahů mezi EU a Ukrajinou. Ve společném prohlášení¹⁶ přijatém na závěr jednání představitelé EU a Ukrajiny mimo jiné:

- Potvrdili závazek posilovat politické přidružení a hospodářskou integraci Ukrajiny s Evropskou unií na základě dohody o přidružení a související zóny volného obchodu;
- Potvrdili vůli zcela využít potenciál Dohody o prohloubené a komplexní zóně volného obchodu, která od roku 2016 posílila dvoustranný obchod o přibližně 50%;
- EU potvrdila, že je připravena vyplatit druhou tranši ve výši 500 milionů EUR čtvrtého programu makro finanční pomoci, jakmile budou splněny příslušné podmínky;
- Uvítali dva roky úspěšného zavedení bezvízového režimu pro občany Ukrajiny a jeho pozitivní dopad na kontakty mezi Ukrajinou a EU;
- Uvítali přijetí aktualizované energetické přílohy dohody o přidružení a shodli se na potřebě dokončit reformu trhu s plynem a elektřinou s výhledem postupné integrace s energetickým trhem EU. Lídři opět potvrdili úlohu Ukrajiny jako strategické tranzitní země

¹⁶ Advancing mutual commitment: joint statement following the 21st EU-Ukraine Summit. Consilium.europa.eu [online], 08/07/2019 [cit. 2019-08-08]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/40278/eu-ua-joint-statement-final.pdf>.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- pro plyn, která zajišťuje dostupné, bezpečné a udržitelné dodávky do EU. V této souvislosti EU potvrdila, že je připravena se zapojit do třístranného procesu zprostředkovaného Evropskou komisí ohledně přípravy smluvního rámce pro tranzit plynu do EU po roce 2019;
- Znovu zdůraznili, že silně odsuzují jasné porušení ukrajinské suverenity a územní celistvosti agresivními akcemi ruských ozbrojených sil od února 2014 a nadále odsuzují nezákonnou anexi Krymu a Sevastopolu Ruskem, militarizaci poloostrova a velké zhoršení situace v oblasti lidských práv. EU je nadále připravena zvážit další možnosti reakce, včetně neuznávání ruských pasů vydaných v rozporu s minskými dohodami, v úzké koordinaci s jejími mezinárodními partnery.
 - Vyjádřili obavy ohledně eskalace situace v Kerčském průlivu a Azovském moři. V této souvislosti konstatovali, že Rusko neprovedlo příkaz Mezinárodního soudu pro mořské právo z 25. května 2019 a vyzvali Rusko, aby splnilo své povinnosti a neprodleně propustilo 24 vojáků zajatých v listopadu 2018 a jejich plavidla. Dále vyzvali Rusko, aby v souladu s mezinárodním právem zajistilo nerušený a volný průchod do Azovského moře a z něj. Pozn.: *EU v průběhu summitu zvýšila svou podporu, aby pomohla zmírnit dopad destabilizačních akcí Ruska v oblasti Azovského moře. Během 21. summitu EU-Ukrajina podepsal komisař pro evropskou politiku sousedství a rozšíření Johannes Hahn s prvním místopředsedou vlády a ministrem pro hospodářský rozvoj a obchod Ukrajiny Stepanem Kubivem, nová dodatečná podpůrná opatření v hodnotě 10 milionů EUR. Opatření směřují na podporu malých podniků a místní hospodářskou diverzifikaci, podporu místní občanské společnosti a zapojení občanů do rozhodování a na zvyšování bezpečnosti.*
 - Uvítali oznámení společného vyšetřovacího týmu pro havárii letu MH17, že v Nizozemsku budou vzneseny trestní obvinění proti čtyřem jednotlivcům. V této souvislosti vyzvali Rusko, aby plně spolupracovalo s probíhajícím vyšetřováním.

Parlamentní volby na Ukrajině

Popis problematiky

Dne 21. července 2019 se konaly předčasné parlamentní volby na Ukrajině. Záměr rozpustit parlament a vyhlásit konání předčasných parlamentních voleb oznámil ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj při své inauguraci dne 20. května 2019¹⁷. O den později určil prezidentským dekretem datum konání předčasných parlamentních voleb na 21. července 2019, což je přibližně o čtyři měsíce dříve než by parlamentu vypršel řádný mandát. Prezidentský dekret se rozhodlo zpochybnit před ústavním soudem 62 poslanců ukrajinského parlamentu na základě tvrzení, že vládní koalice přestala mít většinu v parlamentu dne 17. května 2019, kdy poslanci hnutí Lidová fronta (LF) opustili svazek s uskupením Blok Petra Porošenka, a že zákonná lhůta jednoho měsíce na vytvoření nové koalice uplyne dne 17. června, a prezident tudíž rozpustil parlament před vypršením této lhůty. Ústavní soud však dne 20. června rozhodl ve prospěch konání předčasných voleb, mimo jiné s odůvodněním, že otázka ukončení činnosti vládní koalice parlamentních frakcí v parlamentu není upravena jednacím řádem parlamentu, prezident záměr vypsaní předčasných voleb konzultoval s předsedou parlamentu, jeho zástupci a zástupci

¹⁷ Více k prezidentským volbám na Ukrajině viz Přehled SZBP EU 4/2019, s. 7–8. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

a předsedy parlamentních frakcí, a že obyvatelé Ukrajiny jsou suverénní, aby vyřešili ústavní konflikt předčasnými volbami.¹⁸

Volební systém

Ukrajinský jednokomorový parlament (*Verchovna Rada*) se skládá ze 450 členů volených na pětileté funkční období. Volby do parlamentu se konají na základě smíšeného volebního systému. Polovina poslanců je volena na základě poměrného systému s uzavřenými kandidátkami v jednom celostátním volebním obvodu. Pro vstup do parlamentu musí strana získat alespoň 5% všech odevzdaných hlasů. Druhá polovina poslanců je volena v jednomandátových volebních obvodech (SMD) na základě zisku relativní většiny hlasů (vítěz bere vše). Vzhledem k probíhajícímu ozbrojenému konfliktu na východě země a anexi krymského poloostrova Ruskou federací se však již od roku 2014 nekonají volby na Krymu a v některých částech Doněcké a Luhanské oblasti. Konkrétně se volby nekonaly v 12 volebních obvodech na Krymu a ve městě Sevastopol, v 9 volebních obvodech v Doněcké oblasti a v 5 volebních obvodech v Luhanské oblasti. V parlamentu proto bude obsazeno pouze 119 z celkového počtu 225 většinových mandátů. Výsledný počet všech poslanců parlamentu je proto 424.¹⁹

Výsledky voleb

Ve volbách s velkou převahou zvítězila nová politická strana prezidenta Volodymyra Zelenského *Sluha národa* s nadpolovičním ziskem 254 mandátů, což ji teoreticky umožňuje sestavit jednobarevnou vládu. Na druhém místě skončila proruská *Opoziční platforma – Za život* s 43 mandáty, následovaná stranou *Vlast* expremiérky Julije Tymošenkové (26 mandátů), *Evropskou solidaritou* exprezidenta Petra Porošenka (25 mandátů), stranou *Hlas rockera* Svjatoslava Vakarcuka (20 mandátů), *Opozičním blokem* (6 mandátů) a ostatními (strana *Svoboda* 1 mandát, strana *Svépomoc* 1 mandát, *Spojený střed* 1 mandát a *Bila Tserkva* společně 1 mandát). Zároveň bylo zvoleno 46 nezávislých poslanců. Volební účast dosáhla 49.84 procent.²⁰

Hodnocení průběhu voleb

Dle předběžného hodnocení pozorovatelské mise OBSE/ODHIR byla základní práva a svobody ve volbách celkově respektována. Volební kampaň byla kompetitivní, navzdory některým nekalým praktikám (např. nákupy hlasů). Volební správa byla kompetentní a efektivní i přes krátkou dobu, kterou měla na přípravu voleb. Mise však informovala o nákupu hlasů a propojených obchodních a politických zájmech, které ovlivňovali zpravodajství o volbách. Na výsledky voleb reagovala EU prostřednictvím mluvčího ESVČ prohlášením, ve kterém zopakovala, že Evropská unie podporuje demokratickou, stabilní a prosperující Ukrajinu a těší se na další postup politického přidružení a

¹⁸ Summary to the Decision of the Grand Chamber of the Constitutional Court of Ukraine No. 6-r/2019 dated June 20, 2019 in the case upon the constitutional petition of 62 People's Deputies of Ukraine regarding conformity to the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the Decree of the President of Ukraine "On Early Termination of Powers of the Verkhovna Rada of Ukraine and the Appointment of Early Elections". Ccu.gov.ua [online], 20/06/2019 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/6_r_2019.doc.

¹⁹ International Election Observation Mission Ukraine – Early Parliamentary Elections, 21 July 2019: Statement of Preliminary Findings and Conclusions. Osce.org [online], 21/07/2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.osce.org/odihr/elections/ukraine/426257?download=true>.

²⁰ Final Ukraine Election Results Confirm Zelenskiy Landslide. Rferl.org [online], 26/07/2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/final-ukraine-election-results-confirm-zelenskiy-landslide/30076731.html> a použitá data z Election Guide: Democracy assistance and elections news. Electionguide.org [online], 06/08/2019 [cit. 2019-08-13]. Dostupné z: <http://www.electionguide.org/elections/id/3163/>.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

hospodářské integrace a na pokračování reformního procesu, který je jádrem dohody o přidružení. Za tímto účelem bude EU úzce spolupracovat s novým parlamentem a příští vládou. EU bude také nadále neochvějně podporovat nezávislost Ukrajiny a její svrchovanost a územní celistvost v rámci mezinárodně uznávaných hranic.²¹

²¹ Statement by the Spokesperson on the parliamentary elections in Ukraine. Eeas.europa.eu [online], 22/07/2019 [cit. 2019-08-12]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/65732/statement-spokesperson-parliamentary-elections-ukraine_en.

Kontakt:

Klára Urbanová (SZBP), tel. 2241, email: urbanovak@psp.cz

Martin Kuta (SBOP), tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz